

SALMILAINEN »TAPAU» HELSINGISSÄ

Kevättalvella 20 vuotta sitten oli Messuhallissa Helsingissä karjalainen »tapau», joka keräsi suuren salin täyteen innostunutta heimoväkeä. Oli nimittäin tarjolla paitsi tilaisuus yhdessäoloon ja tuttavien tapaamiseen myös erinomaisesti esitettujen rajakarjalaisten häiden seuraamiseen. Esittäjinä olivat Laatokan-Karjalan nuorisoseuran jäsenet, suurimmaksi osaksi salmilaisia. Joukkoa johti nyt jo tuonilmaisiin siirtynyt toiminnanjohtaja Riku Kuikka. Tilaisuus oli erittäin onnistunut ja niin innostava, että Helsingissä asuvat entiset salmilaiset miltei välittömästi kokoontuivat Karjalaisen Osakunnan huoneistoon ja perustivat yhdistyksen, jonka nimeksi tuli rekisteröitynä Entiset Salmilaiset ry. Ensimmäisenä puheenjohtajana toimi pitkän ajan varatuomari Heikki Setkänen — hänkin jo poissa keskuudestamme — nykyisin samoja tehtäviä hoitaa Sauli Kuusmin. Seura on koko olemassaolonsa ajan toiminut vireästi, toimihenkilöt ovat olleet pitkäaikaisia ja jäsenistön keskuudesta on jatkuvasti löytynyt sekä esiintyviä kykyjä että yhteistyöhalua. Kotiseudun tapa-, murre- ja lauluperinteitä on vaalittu, esiintyjä seuran piiristä on pyydetty muihinkin kuin salmilaisien järjestämiin karjalais-tilaisuuksiin.

Seuran kymmenvuotisen toiminnan merkeissä juhlittiin Botnian juhlasalissa, joka oli väkeä täynnä. Nyt pidetään Entiset Salmilaiset ry:n 20-vuotisjuhla sunnuntaina lokakuun 15. p:nä klo 18.30 Balderin salissa Helsingissä ja oletettavasti jälleen on runsaasti salmilaisia ja Salmin ystäviä liikkeellä. Sunnuntaita juhlistavat juhla- ja salmilaispalvelukset ja sankarihaudoilla sekä Karjalaan jääneiden vainajien muistomerkillä käynnit. Illalla on tilaisuus nähdä ja kuulla monipuolista karjalaista ohjelmaa, jonka järjestelyistä vastaa eräs seuran entisistä puheenjohtajista, Faina Front. »Ulkoseurakuntalaisista» esiintyvät mm. Helsingin Balalaikkaorkesteri ja Vimpelin Väinämöisen poika; juhlapuheen pitää pääjohtaja, Karjalan Liiton puheenjohtaja Urho Kähönen, mutta pääosalta ohjelman suorittavat salmilaiset itse (varmasti ainakin Heikit: Hyvönen ja Judin). Juhlatoimikunta toivottaa kaikki salmilaiset ja heidän ystävänsä tervetulleiksi järjestämiinsä tilaisuuksiin.

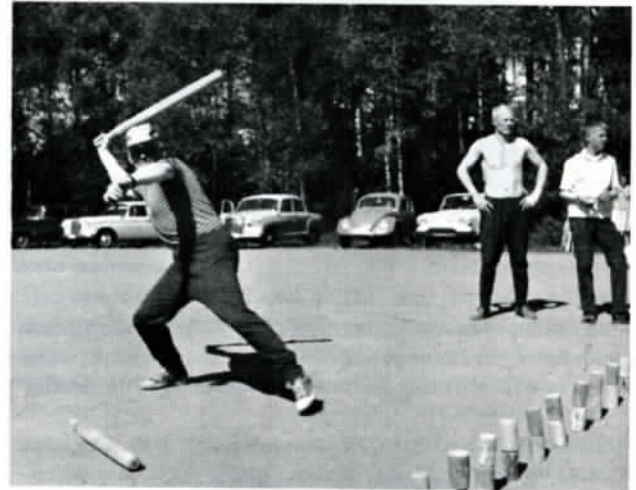

Salmilaiset karjalaisten suurjuhlassa 1970.

MUISTA:

- Helsingin ortod. seurakunnan seuraavat valtuuston täydennysvaalit pidetään sunnuntaina 22. 10. 72 Katajanokan (Uspenskin) katedraalissa klo 12—18 välisenä aikana. Lisäksi
- Järvenpään ortod. kirkossa, Kartanontie 36 voidaan äänestää 23. 10. 72 klo 16—19 ja
- Lohjan työkeskuksessa, Nahkurinkatu 4 24. 10. 72 klo 16—18 väliseen aikana.
- Helsingin Suomalaiset Ortodoksit ry. asettaa 7 ehdokasta. Äänestä kaikkia seitsemää nimeä. Rasti ruutuun jokaisen seitsemän nimen kohdalle.

TÄYTÄ VELVOLLISUUTESI. ÄLÄ LYÖ SITÄ LAIMIN.

Pekka Simonen. Aunuksen kondie.

50 vuotta täytti Pekka Simonen 10. 6. 72 Ruotsin Boråsissa. Hän on syntynyt Aunuksessa, Mäntyselän pitäjän Koikarin kylässä. Hän on suorittanut asevelvollisuutensa puna-armeijassa, viimeisen maailmansodan pyörteisissä joutunut Suomeen ja sodan jälkeen siirtynyt Ruotsiin. Elämänsä kaikissa vaiheissa Pekka on säilyttänyt karjalaisuutensa ja vaalinut karjalaisia perinteitä.

Ruotsin vuosinaan Pekka on ollut karjalaisen toiminnan kantavimpia voimia. Hän on kuullut Ruotsin ensimmäisen karjalaisjärjestön Kalevan Kansa-Kerhon johtokuntaan. Hän on Ruotsin Suomalaisen Ortodoksisen seurakunnan valtuuston jäsen ja seurakunnan rahastonhoitaja perustamisesta (1958) lähtien. Kyykkätoiminnassa Pekka on ollut päävetäjänä aina siitä lähtien kun allekirjoittanut v. 1957 kävi Ruotsissa istuttamassa kyykän »siementä». Pekka tuli tunnetuksi, kunnioitetuksi ja jopa pelätyksi iskijäksi ja vastustajaksi sekä Ruotsissa että Suomessa. Pekka on »puhtaan» karjalaisen iskentäytyylin eli reilun suoraan päältä lyömisen harrastaja. Hän on moninkertainen Ruotsin kyykkämestari ja Helsingin kyykkääjien kukistaja.

Pekka Simoselle on myönnetty Karjalan Sivistysseuran ansiomerkki n:o 33.

Näin juhlan jälkeen toivotamme Pekalle hyvää terveyttä ja menestystä karjalaisten perinteiden vaalimisessa.

B. K.

Janne Uunola.

— 70 vuotta täytti Janne Uunola 24. 6. 72 Kemin Karihaarassa. Hän on syntynyt Vienan Pistojärvellä

— 70 vuotta täytti majuri evp. Toivo Ahtimo, ientemme ja Karjalan ystävä, 24. 8. 72 Aurassa.

— 75 vuotta täytti Sofia Malja, o.s. Bärkki, 3. 9. 72 Porissa. Hän on syntynyt Suojärvellä.

— 70 vuotta täytti Ivan Pahkan (kotikylässä Pahkan Iivanaksi sanottu) 3. 8. 72 Juuassa. Hän on syntynyt Munjärven pitäjän Pälärven lyytiläiskylässä.

— 60 vuotta täytti jalkaväenkenraali Yrjö Keinonen 31. 8. 72 Helsingissä. Hän on syntynyt Ruskealassa. Hänen sotilasuransa on tunnettu. Hän on Mannerheimin ritari. Hän on esiintynyt juhlapuhujana useissa karjalaisjuhlissa. Hän on julkaissut 1954 teoksen Jalkaväen tulen vaikutuksesta, 1956 Lähitaisteluoppaan, 1970 Kärkijoukkona Syvärille ja 1971 Taistellen takaisin ja joulukuksi on odotettavissa uusi teos.

— 60 vuotta täytti piirimetsänhoitaja Niilo Kenjaka 27. 7. 72 Kuopiossa. Hän on syntynyt Munjärven pitäjän Kenäkan lyytiläiskylässä, jossa v. 1905 oli 7 taloa ja 44 asukasta. Hän on tullut ylioppilaaksi Lappeenrannan yhteislyseosta, valmistunut metsänhoitajaksi 1937 sekä täydentänyt tietojään erikoiskursseilla ja ulkomaisilla opintomatkoilla. Toimittuaan asutusmetsänhoitajana Joensuussa hän siirtyi 1946 silloisen Pohjois-Savon metsänhoitolautakunnan, nykyisen Pohjois-Savon metsälautakunnan piirimetsänhoitajaksi. Tässä tehtävässä hän on edelleen. Varsinaisen työnsä ohessa hän on hoitanut erilaisia sivutoimia, ollut mm. vuodesta 1959 Itä-Suomen maanjako-oikeuden lisäjäseneä ja vuodesta 1971 Pohjois-Savon alueelle määrätyn mittauslautakunnan puheenjohtajana. Hän on myös ottanut osaa mm. metsänhoitajien järjestötoimintaan sekä on hoitanut erilaisia luottamustoimia, myös puheenjohtajana. Hän kuuluu mm. Kuopion ortodoksisen seurakunnan valtuustoon ja Kuopion Osuuspankin hallintoneuvostoon sekä toimii Suomen radio- ja televisioliiton Kuopion paikallisosaston puheenjohtajana. Hän on ollut mukana talvi- ja jatkosodassa sekä on sotilasarvoltaan yliluutnantti.

Aarno Piltz.

— 50 vuotta täytti metsänhoitaja Aarno Piltz 23. 7. 72 Helsingissä. Hän kuuluu karjalaisen kulttuurin ja perinteen vaalijain huippumiehiin. Suku on kotoisin Böömistä ja saapunut Karjalan kannakselle Pietarin kautta 1700—1800 luvun vaihteessa. Hänellä on mittava työsuoritus talouselämässämme. Nykyisin hän on Taloustieto ry:n toimitusjohtaja. Heimotyössä hänen panoksensa on sitäkin merkittävämpi. Hän toimi Viipurilaisen osakunnan kuraattorina (50—53). Hän on Karjalaisen Kulttuurin Edistämisseuran hallituksen jäsen. Hän on johtanut karjalaisen kulttuurin kokonaisuohjelman valmistusta. Säätiö julkaisi sen v. 1961. Hän on Karjalan Kirjapaino Oy:n johtokunnan jäsen. Hän on etevä luennoitsija ja pidetty juhlapuhuja karjalaisjuhlissa. Hän on filatelisti ja karttojen, erikoisesti vanhojen Karjalan karttojen keräilijä. Sotilasarvoltaan hän on yliluutnantti. Nähtyään sodassa Itä-Karjalan aarniometsät hän empimättä halusi tulla metsänhoitajaksi. Häntä on käytetty moniin erikoistehtäviin. Mainitsemme vain yhden: v. 1966 hänet valittiin Suomen EFTA-ryhmän sihteeriksi. Toivotamme menestystä Aarnon arvokkaalle työlle ja harrastuksille.

RUOTSISSA

— 75 vuotta täytti Maria Kirilov 25. 3. 72 Boråsissa. Hän on syntynyt Säämäjärvellä.

— 75 vuotta täytti Vera Hokkanen 13. 8. 72 Boråsissa. Hän on syntynyt Suojärven Kaipaassa, Mensosten niemellä.

— 70 vuotta täytti Agnia Pajuniemi 15. 5. 72 Hoforsissa. Hän on syntynyt Vienan Akonlahdessa.

— 70 vuotta täytti Heikki Arttonen 24. 5. 72 Dalsjöforsissa. Hän on syntynyt Aunuksen Mäntyselässä.

— 60 vuotta täytti Anna Grébenjok. Hän on kotoisin Aunuksesta, Munjärven pitäjän Haljärven Huotarissa.

— 50 vuotta täytti Pekka Vakava 7. 2. 72 Mölndalissa. Hän on kotoisin Munjärven Martniemestä, entisiä Mokeisia.

— 50 vuotta täytti Maria Varonen 13. 6. 72 Svaneholmissa. Hän on kotoisin Aunuksen Alavoisista

— 50 vuotta täytti Ville Ustinov 13. 7. 72 Göteborgissa. Hän on syntynyt Suomen Kemissä, suku on kotoisin Aunuksen Vieljärveltä.

TUONILMAISIIN OVAT SIIRTYNEET:

Tuonilmaisiiin siirtyi 5. 5. -72 Nasto Laine, o.s. Lipkin. Hän oli syntynyt Vuokkiniemen kirkonkellon kielten alla; siellä hän varttui myös neitsyeksi. Samoihin aikoihin vienankarjalaisten keskuudessa liikkunut Iki-Kianto kuvaa Nastoa kirjassaan »Vienan virroilta Karjalan kankahilta» 16-vuotiaaksi, kokoliaaksi ja rotevaksi, valkoveriseksi kun kaukaasitar. Hän mielti, tulisiko tuosta hiljaisesta, uneksivasta, mutta hivenen arvokkaasta immestä laukunkantajan »naini» vai vennon korpikonduktöörin »rouva»; mutta karjalatar hän ainakin oli koko olemukseltaan.

Laukunkantajan naini Nastosta tuli, Pirttilahteen hänen tiensä kulki, Tsinkin Kormilan Huotarin naiseksi. Iloista oli karjalaisten elämä huoltenkin keskellä, mutta kauaa ei Nasto saanut rakkaassa Karjalassaan olla: toisin kulkivat kohtalon tiet, kauas Pohjanmaan lakeuksille, suurten vesien äärelle. Toisenlaista oli elämä, mutta löytyi ilo Kälviältäkin. Tyhjin käsin oltiin tultu, mutta kaikki kasvoi ajan myötä: tulivat lapset ja lastenlapset, laaja ystäväpiiri välittömän karjalaisen ympärille, uusi onnellinen maailma. Naston sydämessä oli tilaa kaikille, koti oli aina avoin, lämpö ja sydämellisyys asuivat hänessä.

Nyt Sinä, Mummi, karjalainen, lepää Pohjanmaan mullan alla rakkaimpasi vierellä. Mutta Sinun nimesi jäi ikuisiksi ajoiksi väikkymään lämpimänä mielimme.

Sä kaipasit kotia Karjalan,

kun vieraita rantoja kuljit.

Sait kodin maallista paremman,

kun kuolohon silmäsi suljit.

Mummia rakkaudella kaivat

Lapset ja lastenlapset

— Stiina Jokinen kuoli Lieksassa 30. 7. 72. Hän oli syntynyt Repolassa 15. 10. 1903.

— Maria Merta, o.s. Vornanen, kuoli 10. 8. 72 Lieksassa. Hän oli syntynyt Korpiselässä (Suojärvellä) 12. 7. 1880.

— Aleksanteri Saharov kuoli 13. 6. 72 Keiteleellä. Hän oli syntynyt Aunuksessa 17. 3. 1895.

— Suomen kielen ansioitunut tutkija, Helsingin yliopiston täysinpalvellut professori Martti Rapola kuoli 27. 8. 72 Helsingissä. Hän oli syntynyt Savonlinnassa 10. 11. 1891.

— Natalia Turhanen kuoli 30. 6. 72 Helsingissä. Hän oli syntynyt Suojärvellä 26. 8. 1896. Kaikki kymmenen lasta olivat läsnä siunaustilaisuudessa Helsingissä, Tyneytär oli saapunut Ruotsista saakka.

Matti Väisänen.

— Talousneuvos Matti Väisänen kuoli 14. 8. 72 Äänekoskella. Hän oli syntynyt Vienan Kenttjärvellä 21. 1. 1890.

— Taiteilija Mikael Schemäkin kuoli 17. 7. 72 Helsingissä. Hän oli syntynyt Salmassa »heimopakolaisena» 11. 6. 1930. Suku on kotoisin Aunukselta. Hänen isänsä Georg Schemäkin oli innokas kyykkäveli ja kotimurteen taitaja.

Ent. laukunkantaja, sittemmin kauppiana Hartolassa ollut ja viimeiset 35 vuotta maanviljelijänä Mäntyharjun Tuustaipaleella toiminut Vienan-Karjalan Tunkuan kirkonkylässä syntynyt Kustaa (Kuisma) Borissainen kuoli 9. 7. 1972 Mäntyharjun Tuustaipaleella.

Borissaisen suku oli vanhaa maata viljelevää, kalastusta ja metsästystä harjoittavaa sukua, jolle kaupan-ikäntikään ei ollut vierasta.

Kustaa (Kuisma) Borissainen, tyttärensä Meeri, tyttären-tytär Mirja ja tyttärentyttärenpolka Mika.

Entiset tunkualaiset K. Borissaisen hautakummulla: vasemmalta — Olga Sorsa, Lauri Mitronen, Juho Riihivaara, Topi Salminen, Risto Kullakko, Olga Tuovinen, Martta Aï-raksinen.

Mieheksi vartuttuaan Kuisma suoritti asevelvollisuutensa tsaarin armeijassa ja joutui sieltä monen muun karjalaismiehen tavoin välittömästi ensimmäisen maailmansodan pyörteisiin. Hänen osaltaan taistelutantereet ulottuivat aina Karpaatelille asti. Karjalaisena, vilkkaana ja nokkelana nuorukaisena Kuisma eräänä harvoista karjalaisista pääsi arvoasteikossa kohoamaan upseeriksi ja urhoollisuudestaan sai Yrjönristin, joka oli hyvin arvostettu tsaarin armeijan kunniamerkki.

Palattuaan sotaretkiltään isiensä maalle Karjalaan hänen syntymäpäivänsä Tunkualla niin kuin muuallakin Karjalassa alettiin bolševikkien toimesta perustaa köyhällistökomiteoita. Tuohon kyllästyneenä nuori Kuisma syksyllä 1918 meni Vienan-Kemiin ja liittyi englantilaisten toimesta perustettuun valkoiseen armeijaan. Perustajien poistuttua maasta Kuisman oli siirryttävä Suomeen. V. 1921 syntymäpäivänsä Tunkuan miehistä muodostettuun sissipataljoonaan Kuisma liittyi heti ja osallistui karjalaisten kansannousuun aina siihen asti, kunnes näiden joukkojen oli peräännyttävä Suomen puolelle.

Vaikka Kuisma luuli jo löytäneensä elämisen onnen silloin, kun sai ensimmäisen auton v. 1927 laukkukauppaansa helpottamaan, rohkenemme uskoa vainajan eniten nauttineen siitä, että hän sai vaimonsa omaisten lahjoittaman maatilan lisäksi tilaisuuden lapsuuden aikaisiin mieliharrastuksiinsa, kalastukseen ja metsästyseen.

Kuisma haudattiin Mäntyharjun kauniille hautausmaalle 22. 7. 1972 ikuisesti humisevien kuusien siimekseen. Siunauksen toimitti vainajan lapsuuden ystävä tunkualaissyntyinen rovasti Lauri Mitronen, joka oli valinnut siunauspuheensa lähtökohdaksi Joh. 14: 1—2 ja keet, mihin valituin sanoin rovasti Mitronen oli vertauksellisesti liittänyt kauniin kuvauksen vainajan ja hänen jo alkaisemmin poismenneen puolisonsa hyvästä ja sopuisasta kodista, missä rakkauden ja rukouksen henki sitoi heitä toisiinsa. Leskeksi jäätyään oli Kuisma viettänyt vuosia kodissaan harrastaen rukouselämää, minkä todisteena sanoi rov. Mitronen vainajan kodista löydetyn jo hänen vuosia sitten vainajalle lainaamansa venäjänkielisen rukouskirjan.

Vainajan tyttäret ja vävyt olivat antaneet sanan kiertää ja näin oli tieto Kuisman lähdöstä tuonilmaisiiin kulkeu-

tunut tunkualaisten keskuuteen, joita olikin kerääntynyt kymmenkunta vainajaa saattamaan muun parisatapäisen saattojoukon jatkoksi. Oli hyvin vaikuttavaa nähdä, kun Tunkua-kerhon monilukuinen paikalle saapunut jäsenjoukko kerääntyi hautakummun ääreen jättämään viimeistä tehvehdystään seuransa vanhimmalle jäsenelle. Punamustavihreävärein somistetun seppeleen laskivat Kuisman hautakummulle Lauri Mitronen, Jyväskylä (Tunkua kk.), Juho Riihivaara, Mäntsälä (Tunkua kk.), Olga Tuovinen, ent. Starkova, Kuopio (Tunkua Kompakka), Helena Olga Sorto, ent. Aittovaara, Mikkeli (Kellovaara), Toivo ja Irma Salminen, Turku (Tunkua Kevättämärvi), Risto Kullakko, Ruotsi Philipstad (Tunkua Lusmanvaara). Seppeleen nauhoihin oli Risto Kullakko kirjoittanut jäähyväissanoiksi:

»Kuismalle!

Nuku rauhassa Kuisma, alle petäjän heimomaan.
Ei kummellesi humise Karjalan honka,
eikä käki kuku latvassa sen!
Toiveesi oli kuin kaikille meille,
päästä multaan kotimaan,
mutt' kohtaloko lie heimme ollut
osa suurin on haudattu Siperiaan.
Päätyi tie ohdakkeinen, pakolainen,
päätyi taistelu puolesta Tunkuan,
kiitokset ehkä joskus saaneet,
kun uudet polvet kulkee polkuja Vienan maan!»

T. S:nen.

RUOTSISSA

— Feodor Lumbajev kuoli 2. 8. 71 Ruotsissa, haudattu Dalsjöforsin hautausmaalle. Hän on syntynyt Aunuksessa 20. 10. 1916.

— Antti Kusmin kuoli 15. 3. 72, haudattu Kungsgårdin hautausmaalle. Hän oli syntynyt Vienan Vitsataipaleella 20. 9. 1899. Antti osallistui kotiseutunsa vapautusyrityksiin. Tappion jälkeen hän siirtyi Suomeen ja palveli parhaat työvuodet Veitsiluoto Oy:n tehtävissä. Ruotsissa, Ashammarissa Kusminien koti oli voimakas karjalaisuuden tukikohta. Perheen ruokapöydässä oli parhaimmillaan yli kymmenen suuta. Antti oli suomalaisen ortodoksisen seurakunnan perustajajäsen ja pitkäaikainen valtuuston jäsen.